

N Á H R D E L N Í K

Ursula LeGuinová

Co je pohádka a co skutečnost na světech skrývajících se za nekonečnými horami? Na bezejmenných planetách, které jejich obyvatelé nazývají jednozášle, 'svět', kde minulost žije dál pouze v mýtech a výzkumník, který je navštíví, opět odhaluje, že se skutečnost stačila po několika letech stát činností bohů. Spánek rozumu plodí tmu a ta vyplňuje tyto zející trhliny v čase, přes které kladou mosty pouze trasy našich korábů létajících rychlostí světla; ale ve tmě je bouřливо a jako plevel se tam množí zkreslení a disproporce.

Pokud se pokusíme vyprávět historii jednoho člověka, obyčejného vědce Ligy, který před nespočet lety odletěl na právě takovou bezejmennou, málo prozkoumanou planetu, budeme jako archeologové uprostřed tisíciletých zřícenin: budeme se prodírat uprostřed propletených listů a květů, lián a větví, nakonec dorazíme, jako ke světlu, ke geometrické pravidelnosti kola nebo k obroušenému rohovému kameni; vstoupíme do ničím pozoruhodného, sluncem zalitého vchodu, uvnitř nalezneme tmu, mihotání ohničku, který nečekáme, třpyt drahokamů, sotva znatelný pohyb ženské ruky.

Kde je skutečnost a kde pověst, kde je jistota a kde druhá?

Celou historii o Hokannonovi modře ozařuje krátký třpyt drahokamu, uskutečňujícího zpáteční cestu. Tak tedy začneme.

AAAAA

Galaktická oblast 8, číslo 62: Fomalhaut II.

Kontakt navázán s následujícími kozmnými formami života (RFŽ):

Druh I.

Poddruh A. G D E M A

Kozmni humanoidé žijící pod zemí, na povrch vycházejí pouze v noci; velikost 120-135 cm; kůže světlá, vlasy tmavé. V době kontaktu žili rozdělení na

společenské vrstvy městského typu, systém vlády oligarchický. Zvláštní charakteristika: telepatie v hranicích planety. Kultura raného kovu, orientována na technický rozvoj. V letech 252-254 posvědila mise Ligy úroveň na Průmyslový-S. Roku 254 byl oligarchům oblasti Kirienského moře darován automatický koráb (program pouze na lety k Nové Jižní Georgii a zpět).

Status S-úplný.

Poderuh B. F I I A

Mozumní humnoidé obývající povrch, ve dne nespí; průměrná výška 190 cm, kůže a vlasy jsou u pozorovaných jedinců zpravidla světlé. Žijí, jak lze soudit z krátkodobých kontaktů, ve vesnických sídlech a také v kečujících společnostech. Telepatie v rámci planety; možná, že jsou schopni telekinese na malé vzdálenosti. Zřetelně jsou ateističtí; kontaktům se vyhýbají, vnější projevy kulturního rozvoje jsou minimální a nedefinovatelné. Zdanění je zatím vyloučeno.

Status E (?).

Druh II.

L I U

Mozumní humnoidé obývající povrch, ve dne nespí; průměrná výška 170 cm; zřízení aristokratické, rodové, kultura hradiško-feudální; technický rozvoj se zastavil ve stádiu bronzové doby; typ obydlí - stará pevnost. Je nutno zejména podtrhnout horizontální společenské rozvrstvení, shodující se s následujícími pseudorasy:

OLGO - "ti, co jsou menší", světlekoží a tmavovlasí;

ANGJA - "panovníci", velice vysocí, snedí, světlé vlasy ...

~~~~~

"To je jedna z nich," pronesl Mekannon.

Přenesl pohled ze stránky „Kapesního klíče Mozumných forem života“ na velice vysokou bronzovou ženu stojící uprostřed dlouhého muzejního sálu. Vzpřímená a nehybná, v aureole zlatých vlasů, si, neodvracejíc pohled, prohlížela jakýsi exponát za sklem. Vedle ní, viditelně se necítící ve své kůži, předklápávali čtyři nepřítežliví trpasličí.

"Vůbec jsem nemel tušení, že na Pomehantu II je kromě podzemních obyvatel

ještě tolik rozličných lidí," řekl správce musea Keto.

"Já také. Podívejte, v grafu Ne zcela verohodné se vypočítávají druhy, se kterými nebyl kontakt navázán. Vypadá to tak, že je už dávno čas se temito místy zabývat důkladněji. Nu, alespoň víme odkud se tu vzala."

"Chtěl bych o ní vědet víc ..."

~~~~~

Pocházela ze starobylého rodu, byla potomkem prvních vládců angjů a, přestože její rodina zchudla, vlasy, to nezcizitelné dědictví, jí zařily čistým a času nepodléhajícím zlatem. Malí fílové se před ní skláněli i tehdy, když se, ještě bosá dívka, procházela po polích a kometa jejích vlasů hořela v neklidných větrech Kirienu.

Byla docela mladá, když ji Durchal z Challanu uviděl, začal se k ní ucházet a potom si ji odvezl od polorozbořených věží a větrem provívaných sálů jejího dětství do skutečného vysokého zámku. V Challanu, na svahu hory, zatím lesk a velikost vítězily nad časem, ale útulno nebylo ani zde. Okna beze skel, holé kamenné podlahy; v chladných obdobích jste mohli, probuzeni, uvidět na podlaze pod oknem navátou dlouhou stružku sněhu. Mladá žena Durchala stála úzkými bosými chodila přímo na sněhem poprášené podlaze a, splétající si do copů zlato svých vlasů, dívala se na odraz muže ve stříbrném zrcadle, které viselo v jejích komnatě, a usmívala se. To zrcadlo, ano ještě matčino věno, ozdobené tisíci malinkých korálků, tvořilo celé jeho bohatství. Zde, v Challanu, byly u některých jeho příbuzných, třebaže ne tak známých jako Durchal, dosud celé truhlice brokátových látek, nábytek z pozlaceného dřeva, stříbrné postroje pro ekřídlené kone, brnění a ze stříbra kované meče, drahé kameny a drahocennosti - na ne se mladá žena Durchala dívala se závistí, ohlížejíce se za drahými kameny obsypaným diadémem nebo za zlatým brněním pouze tehdy, když jejich nositelé, prokazující úctu k jejímu rodomenu a k jejímu, Semlinu, snatku, jí ustupovali z cesty.

Čtvrtí od Vysokého trůnu Challanu seděli Durchal a Semli v čase stolování, tak blízko ke starému panovníkovi, že ten nejednou současně vlastní rukou naléval Semli víno a, hovoříce s Durchalem, svým příbuzným a následníkem, o lovu, hledel na mladý pár se smutkem, ztrátíc všechnu naději v budoucnost lásky. Od těch dob, kdy se objevili Vládci hvězd se svými domy, vzlétajícími na sloupech ohně, a se svou strašlivou zbraní, dělající rovinu tam, kde dosud stál kopec,

nedojej na budoucnost opravdu zůstávalo u angjů Challanu a všech Zapálených zemí skutečně málo. Vlasci hvezd porušili všechny staré obyčeje, zakazali všechny války, a (pozor!) bylo nutné jim platit, třebaže malou, ale daň - na válku, kterou se Vlasci hvezd chystají vést s jakýmsi nepochopitelným nepřitelem někde v prolaklinách mezi hvezdami, u samého konce věků. „Bude to také vaša válka,“ řekli Vlasci hvezd, ale už celé pokolení angjů sesí, hanobně zahálčivé, ve svých dalech Hodekvasů, a diva se jak rezaví jejich dvojité moče, jak vyrůstají, neutříce v boji ani jeden úder, jejich synové, a dcery, bez hrdinných bojů získaného venu, které by k nim přilákalo ženicha, se musely vsazet za chudáky - daleko hůře - za olgy. Skleslý byl Panovník Challanu, když se díval na zlatovlasou dvojici a poslouchal, jak se smějí, usrkávají hořké víno a veselo vlábnouli v chlauně, rozpáskávající se velkolepé pevnosti svého národa.

Tvář Semli smutněla, když, dívající se do zálu, viděla na místech, vzalemejších od Trůnu než její místo, dokonce i uprostřed míšenců a olgů, na bílé kůži a v černých vlasech, třpyt drahokamů. Sama muži venom nedonesla ani stříbrné jehlice do vlasů. Šaty vyšívané kerálky uložila do truhlice do dne svatby dcery - pokud se jí dcera naredí.

Právě dcera se jim narodila a dali jí jméno Chalera a když se chystí na její malé sněné klaviče stalo delším, rozzářilo se nevyblednutelným zlatem, dědičtvin královských pokolení - jediným zlatem, kterým jí bylo dáno vládnout.

Semli se neodhodlala promluvit s mužem o tom, co ji trápí. Jak na ni byl Durchal laskavý, tak byl hrdý a pociťoval pohrání pouze k závistí, k posíjivým přáním a ona se bála jeho pohrání. Ale s Durchalovou sestrou, Durossou, o tom jednou mluvila.

“Když moje rodina vládla pokladem,” řekla. “Byl to náhrádník, zlatý, s velikým modrým drahokamem. Myslím, že se mu říká safír?”

Durossa pokrčila rameny, usmála se: ona také přece nevěděla, jak se ten kámen jmenuje. Rozhovor probíhal koncem teplého období osmisetšestého roku. Semli seděla spolu s Durossou na eluncem osvětlené kamenné lavici před oknem, vysoko ve Veliké veži, tam kde byly komnaty Durossy. Záhy ovdovělou, bezdětnou Durossu provdali za Panovníka Challanu, jejího strýce, bratra jejího otce. Protože byl tento sňatek uzavřen mezi příbuznými a byl druhý pro muže i pro ženu, nezískala Durossa titul Panovnice Challanu, který mohla časem získat Semli; ale seděla vedle starého Panevníka, na Vysokém trůnu, a vládla spolu s ním. Byla starší než Durchal, její rodný bratr, v jehož mladé ženě se viděla a nemohla se vymanívat na světlovlasého broučka Chalera.

"Dali se naj všechno sbratství," pokračovala Semli, "kterého se zmocnil můj bráček Simeon, když dobyl jih. Pokles celého království, jak si představ, se jeeno jediný kienet! Ó, ten by věru zastínil vše tasy, v Challianu, dokonce i kámen; podobající se vojím ptaka moř, které nosí svoje sestřence Issar. Kienet byl tak krásný, že ho objemovali - říkali mu „Jko zore“. Ekh, tu sráocenost nosila ještě moje erababička."

"Ty jsi ho nika; nevěstla?" lenivě se zastala Durossa, která se aivala so kama na zelené svah; mor, tam, kam aloune léto vysílalo neapokojné a horké větry vleout se lesích s rotor oaletet, kroužice, so bílých cestach k salskému mořskému břehu.

"Ztratil se ještě před ryz narozením. A otec vyprávěl, že náhráelník ukradli před tím, než se v našich državách poprvé objevili Vlasci hvězd. Sám o tom nerad mluvil, ale jedna stará olgo, která znala mnoho různých historií, mi vyprávěla, že o tom, kde je náhráelník, vědí filiové."

"Ach, jak bych je chtěla vidět!" vykřikla Durossa. "Vzpomíná se o nich v tolika písničkách a vyprávěních; proč nejsou nikdy vidět u nás, v Západních zemích?"

"Patrne je to příliš vysoko, je tu příliš chladno v zimě. Mají rádi slunečné doliny jihu."

"Podobají se Zemníkům?"

"Ty jsem nikdy nevěstla; na jihu, kde jsem žila, se oé nás snažili držet opodál. Říká se, že mají bílou kůži jako olgo, ale jejich těla jsou ohyžaná. Filiové mají světlé vlasy, podobají se dtem, jenomže více hubeným, a ještě jsou chytřejší, než děti. Ale co když skutečně vědí, kde je náhráelník, kdo ho ukradl a kde je ukryt? Ach, kábych tak mohla vejít do Sálu Hošokvasů Challianu, seadnout si vedle muže, a na hrudi zářit bohatstvím celého království, a zastínit všechny ženy, tak jako můj muž zastínuje všechny muže!"

Durossa se sklonila k nemluvneti, které si, sedíce mezi matkou a tetou na zvířecí kůži, prohlíželo snědé prsty svých nožiček.

"Hloupá Semli," zavrkala divence. "Semli, která se třeptí jako padající hvězda, Semli, jejíž muž není třeba žádného zlata, kromě zlata jejích vlasů ..."

A Semli, jejíž pohled se nesl nad zelenými, letními svahy k salskému moři, jí odpověděla mlčením.

A když ueshlo ještě jeano chlauné období a Vlasci hvězda se opět objevili pro sán. sestrěnou na jedině velko proti kienet. Sveta. tentokrat se sestravžali

dva rozložití Zemníci, tlumočníci, a anglové se opět cítili tak poníženi, že byli připraveni povstat), a uplynulo ještě jedno teplé období, a Chaldré vyrostla a stala se okouzujícím štebetajícím dítětem. Semli ji jednoho rána přimela do sluncem zalité komnaty Durassy. Na sobe měla Semli obnošený modrý plášť a kapuce, nasazená na hlavě, skrývala její zlaté vlasy.

"Ať těch několik dní pobude Chaldré u tebe, Durasso," řekla; její pohyby byly rychlé, ale tvář klidná. "Cestuji na jih, do Kirienau."

"Setkat se s otcem?"

"Vyhledat svoje dědictví. Tvoji bratrance z Chargetu se smějí Durchalovi. Dokonce i ten míšenec Parna se nad ním usmívá - vždyť Parnova žena, ta černo-vlasá špináira s tučným obličejem, má na posteli atlasovou přikrývku, v uchu - náušnici s briliantem a celé troje šaty, a žena Durchala musí svoje jediné za-
šívát ..."

"V čem je hrůsta Durchala, v jeho žene nebo v tom, co je na ní navlečeno?"

Ale Semli otázku vůbec neslyšela a pokračovala:

"Vládci Challanu se ponižují před zraky všech, ve svém vlastním Sále Hodo-kvasů. Uchazím, abych přinesla veno svému pánovi, tak jak náleží ženě mého pú-
vodu."

"Semli Durchal ví o tom, co se chystáš udelat?"

"Vyřiď mu, že všechno dobře dopadne a můj návrat bude šťastný," a mladá Semli se veselo zasmála.

Sklonila se a políbila dceru, a potom se otočila a, dříve než stačila Du-
rossa pronést třeba jenom jedno slovo, rychle odešla pryč po sluncem zalitých
kamenných dlaždicích podlahy.

Vdané ženy angjů pouze zřídka, v krajních případech, sedaly na okřídlené
koně a Semli po svatbě také ani jednou neopustila hrady Challanu; a nyní, když
seděla ve vysokém sedle, se opět cítila dospívající dívkou, nezkrtnou pannou,
unášenou větrem nad poli Kirienau na polozkrocených okřídlených koních. Kůň,
který ji nyní nesl dolů z vysokých pahorků Challanu, byl ušlechtilé rasy; hlad-
ká pruhovaná kůže těsně obepínala duté, k nabi se pnoucí kosti; zelené oči se
přivíraly do protivětru, mohutná lehká křídla bila nahoru-dolů, nahoru-dolů, a
Semli tak viděla, neviděla, viděla, neviděla oblaka nad sebou a pahorky daleko
dole.

Třetího jitra už byla v Kirienau a opět stála na jednom z vnitřních nádvoří
zátku, u polorozbořené stěny. Celou noc její otec pil a ranní slunce, bijící ho
skrže průlomy ve stropě svými dlouhými paprsky-prsty, ho velice dráždilo a po-

hlad dcery, stojící před ním, toto podráždění jenom zesiloval.

"Proč jsi tady?" promluvil, odvraceje od ní pohled opuchlých očí. Zlaté plameny jeho vlasů, tak jasné plenucí v mládí, uhasly, na hlavě se cuchaly pouze šedivé prameny. "Následník Challanu se s tebou oženil a ty jsi se vrátila sem - a ještě k tomu, určitě bez jeho vědomí?"

"Jsem žena Durchala. Přišla jsem si pro své věno, otče."

Opilec cosi nespokojeně zamumlal, ale ona se v odpověď rozesmála tak laeskavě, že, třebaže úkosem, na ni opět pohládl.

"Je pravdou, otče, že náhrdelník s kamenem, který se nazývá 'Oko mfo', skutečně ukradli fillové?"

"Odkud mám vědět, jestli je to pravda? To mně vyprávěli v dětství. Zmizel, podle mě, ještě před tou truchlivou událostí - před mým narozením. Pokud to chceš opravdu vědět, zeptej se filů. Odejdi k nim nebo k manželovi a nech mě na pokoji. Devčata, zlato a tak podobné nemají na Kirienu co pohledávat. To všechno je minulost, otěny se bortí a sál je pustý. Nežije ani jeden Leinenův syn, nedochoval se ani jeden poklad. Jdi svojí cestou, dcero."

Sešlý a otoklý, jako bytost, která oměťává rozvaliny pavučinou, se zvedl a, vrávorající, se vydal ke sklepení, kde se ukrýval před denním světlem.

Vedouce za sebou okřídleného koně, na kterém přilátla a Challanu, vyšla Semli z rodného domu a, sestupujíc se ntrmého arézu pahorku, ekole vesnice olgů, podmačené, ale ponížané ji pozdravujících, přes pole a pastviny, na kterých se pasli polodivocí koně, stejně šestinosí a pruhovaní jako ten, kterého vedla s sebou, s pošťazanými křídly, oměťovala do doliny, zelené jako nově obarvená miska a po okraj naplnené slunečním světlem. Na dně doliny bylo sídliště filů; Semli ještě sestupovala a malincí, nešťastní človíčky jí už běželi vetříc se svých domečků a zahrad a, smějíc se, křičeli slabými a tenkými hlasy:

"Buď pozdravena, mladá následnice Challanu, urozená z Kirienu, Sedlající vítr, Zlatovlasí Semli!"

Vždy ji nazývali krásnými jmény a ona je ráda slyšela a jejich smích jí neurázel - vždyť ona se také směla, když hovořila. Vysoké, v dlouhém modrém plášti, nyní stála na mýtě a okolo hučel vítr jejich pohostinství.

"Buďte pozdraveni, Světli, děti slunce, fillové, přátelé národa angjů!"

Zavedli ji do vesnice, do jednoho z jejich křehkých domečků a malinkaté děti běžely za nimi. Když filia dospěje, nelze odhadnout, kolik je mu let; Semli bylo těžko rozlišit jednoho od druhého nebo, když se, jako motýlci okolo květu,

motali okolo ní, být přesvědčena, že hovoří s jedním a tímže filií. Ale přesto se jí zdálo, že hovořila jenom s jedním po celou dobu, mezi tím, kdy jiní krali a hladili okřídleného koně, a jiný jí přinesl vodu na pití, a jiný ji nabízel plody ze sadů, z malých stromů.

"Fiové ukradli náhrdelník, Panovnice Kirienul!" vykřikl mezi tím, odpovídající na její otázku, žloviček. "Na co je filiů zláto, paní? V teplém období máme slunce, v chladném - vzpomínky na něj; ještě - žluté ovoce, žluté listy na konci teplého období, a ještě máme zlaté vlasy Panovnice Kirienul; jiné zláto není!"

"Takže, třeba, klenot ukradli olgové?"

Smích okolo ní zazněl malinkými zvonečky a dlouho neustával.

"Cožpak by se osmělili? Ó, Panovnice Kirienul, jak a kdo ukradl klenot uvi ani angjové, ani olgové, ani fiové. Jenom mrtví vědí, jak zmizel v těch dávnych dobách, když ne u jeskyní na břehu moře rád o samotě procházel tvůj prasec, Kiriolej Hráý. Ale, možná, se najde u někoho z Nenávidějících Slunce?"

"Zemníků?"

Opět smích, jenom hlasitější a strojenější, než prve.

"Sedni si s námi, Semli, se slunečními vlasy, vrátivší se ze severu."

Sedla si s nimi k jejich hostině a její přívětivost jim byla příjemná stejně jako jejich pohostinativí bylo jí. Ale když řekla, že se, pokud je náhrdelník u Zemníků, k nim vypraví, začal smích utichat a kruh okolo ní řídnout. Nakonec s ní zůstal pouze jeden fili, ten samý, se kterým hovořila od začátku stolování.

"Nechod k Zemníkům, Semli," řekl.

Srdce se jí sevřelo a potom všechno okolo potemnělo - to fili zvedl ruku a, ponemlu ji spevštějící, zakryl si jí svoje oči. Svetlešedé ovoce nyní leželo na mise, čisté vody v číších jakoby nebylo.

"V dalekých horách se rozešly cesty filiů a gdemů. Hozály se před mnohými láty," řekl fili, nedůživý a tichý. "Ale ještě dříve jsme my a oni byli nerozdílným celkem. V nich je to, co schází nám. V nás je to, co schází jim. Popřemýšlej o svetle, trávě a ovocných stromech; popřemýšlej, že ne po všech cestách, kterými lze sestoupit dolů, je možno vystoupit nahoru."

"Moje cesta, drahý hostiteli, nevede dolů nebo nahoru, ale přímo k mému dědictví. Půjdu tam, kde se nachází a s ním se vrátím."

Fili, tiše se usmívající, se jí poklonil.

Za posledními domky opět vysedla na okřídleného koně a, odpovídající na

výkřiky řiů křikem loučení, vzletla do popoledního větru a směřovala na jihozápad, k jeskyním ve skalnatých březích Kirianského moře.

Byla jí úzkost, co když, aby našla ty, které potřebuje, bude muset vlézt do podzemí hluboko-přehluboko? Všechno se vypraví, že prý Zemníci nikdy nevycházejí na světlo slunce a bojí se dokonce i světla Velké hvězdy a měsíců. Letět musela ještě dlouho; jednou se snažila, aby si okřídlený kůň mohl zalovit dřevěné krysy a ona sama mohla pojmout trochu chleba z vaku, přivázaného k sedlu kočmeny. Chléb ztvrdl a páchl vyželenou kůží, přesto zůstalo i cosi z původní chuti a v té době, když jedla, seděla na pasce v hustém porostu jižního lesa, se jí vybavil tichý hlas Důrchala a před očima se jí objevil evicemi osvětlený obličej. Poseděla, snice o tom kvetoucím, třeseze i surovém, chladém obličejí a o tom, jak řekne jeho majiteli, když se vrátí a na hrudi bude mít bohatství celého království; Panovníku, musela jsem přinést dar hněný máho muže ...'. Potom spěchala dál, ale když nakonec dosáhla břehu moře, slunce již zapadlo a Velká hvězda už v jeho stopách tonula v moři. Ze západu zadul zákeřný vítr, ostrý, narezavý, vichřice a okřídlený kůň se od boje s ním rychle unavil. Tehdy se rozhodla sestoupit. Sotva se ocitla na písku, složil kůň křídla, zaržál, spokojený a ulehkl, skrčice pod sebe nohy. Semli stála vedle, svírající u krku konce pleště; pohledla koně za ušima a ten jimi pohnul a opět dobrosmyslně zaržál. Kuce bylo příjemné v teplé srsti, zato oči viděly pouze šedá, špinavá oblaka, nebe, šedivé moře, tmavý písek. A potom po písku přeběhla jakási přízemní temná bytost, ještě jedna, ještě ... Přisedly do dřepu, přeběhly, znehybněly na místě ...

Hlasitě je okřikla. Předtím ji asi navráděly, ale jediný okamžik - a už stojí skolo ní. Od okřídleného koně, pravda, se snažili držet spodál; ten už zaržál a jeho srst se pod rukama Semli začala ježít. Vzala ho za uzdu, obávající se, že by mohl dát průchod své zuřivosti, ale nenoučeně se radující, že má ochránce. Hanými chodily na pevně opírajíce do písku, na ní zvláštní čtverlístci, mlčící, pouličili oči. Ano, skutečně, byli to Zemníci: stejného vzrůstu jako ři-oré, ale ve vánn ostatním - jakoby černý stín světlaého, směřujícího se národa. Matí, krychlovití, nehybní, hladká vlasy, kůže nažlá a napohled vlažná jako u řarvů; kamenný pohled.

"Tak vy jste Zemníci?"

"Jsem gdemové, Panovníci Království noci."

Hlas, který uslyšela, byl nažekán hluboký a hlasitý, vítězná se nesl slavným větrem skrs soumrak; ale jako u řiů, nemohla Semli pochopit, kdo a gdemů

pronесl tato slova.

"Buďte pozdraveni, Vládcí Králevství noci. Jsem Semli z Kirienu, žena Durchala z Challanu. Přišla jsem k vám, protože hledám svoje dědictví, náhradník - nazývá se 'Oko moře', a ztratil se v dávných dobách."

"Proč ho hledáš tedy, ženo angja? Zde nic není, kromě noci, písku a soli."

"Protože hluboko pod zemí vedeš mě, co zmizelo," odpověděla Semli připravená ke slovnímu souboji, "a stává se, že zlato, pocházející ze země, se tam opět navrátí. A říká se, že vyrobené časem nalezne výrobce."

Byla to pouhá domněnka, ale ukázala se být pravdivou.

"Ano, slyšeli jsme o náhradníku 'Oko moře'. Vyrobili ho v dávných dobách v našich jeskyních a tehdy jsme ho také prodali angjům. Modrý kámen pro něj vytežili naši seukmenovci na východě. Ale tam pohádkám je, ženo angja, už mnoho let."

"Mohu je slyšet tam, kde se vyprávějí?"

Doslova v pochybnostech, malí mužičky umkli. Nad pískem vál syrový vítr, temnější s tím, jak se do moře nořila Velká hvězda; šum vln se stával tu hlasitější, tu utichal.

Opět hluboký hlas:

"Ano, Panovníce angjů, můžeš vstoupit do Podzemních sálů. Jdi za nimi."

Coś nového, úlisného, nyní zaznělo v tom hlase. Semli to nechtěla slyšet. Vedouce na krátké území okřídleného koně s jeho ostrými kopyty, šla za Zemníky.

U chřtánu jeskyne, bezzubého, otevřeného, sýčhajícího na ni zlovorným teplem, kdosi ze Zemníků řekl:

"Létající zvíře dovnitř nemůže."

"Může," nesouhlasila Semli.

"Nemůže," řekli krychlovití človičci.

"Může. Nenechám ho u vchodu. Dokud ho držím za uzdu, neuškodí vám."

"Nemůže," opakovaly hluboké hlasy.

Ale jiné, stejné, je přerušily:

"Jak si přeješ."

A, váhající okamžik, pokračovali človičci dál. Chřtán jeskyně Semli jakoby pohltil - tak se najednou ztemnilo pod balvany visícími nad hlavou. Čemnové šli v zástupu, Semli byla poslední.

Nekolik kroků - a tma se v tunelu rozjasnila: ze stropu visela koule, od které vycházelo makké bílé záření. Vepředu stejná, za ní další; od jedné ke

druhé se po stopě tihli, měly navíc jako girlandy, tanci černí hadi. Vzdálenost mezi svítícími koulemi byla stále kratší, nyní svítily každých pár kroků jedné, a všechno okolo bylo zvláště jasným studeným světlem.

Tunel končil slepou uličkou se třemi dveřmi z čehoni, podobajícího se železu; Semlii průvodci se zastavili.

"Musíme počkat, ženo angja," řekli.

Sam jich zůstalo se Semli a tři otevřeli jedny dveře a vešli do nich. Dveře se se skřípotem zavřely.

Nehybná a vzpřímená, stála v přímém světle dcera angjů; její okřídlený kůň ležel vedle, konec jeho prohnaného chvostu se po celou dobu pohyboval a složeně chrochlá křídla sebou chvillemi škubala, s námahou zadržovaným, přáním vzlítout. Za Semli seděli Zemníci, zůstávající s ní, v podřepu a cosi mumlali jeden druhému.

Opět skřípot; prostřední dveře se otevřely.

"Ať angja vstoupí do Království nocí!" rozlehle se zvučně a vítězně. Ve dveřním otvoru, přivolávající ji k sobě rukou, stál nový gdera, stejně neudivný jako přichodí s ní, ale jeho šedou nahotu zakrýval oděv. "Ať vejde a uvidí naše zvláštnosti, rukodělné zázraky, plody práce Panovníků Království nocí!"

Ničky se Semli sehnula a, táhnoucí za sebou koně, vešla do nízkých, pro zděmy velkých, dveří. Odkryl se před ní nový tunel, jehož vnitřní stěny od světla bílých koulí oslepivě svítily, ale na podlaze zde, táhnoucí se do dál, zářily dva pruhy kovu. Na nich stál jakýsi vůz s kovovými koly. Následující gesto nového průvodce, nastoupila Semli bez nebezpečného zvažování a bez stínu údivu na tvář do vozu, sedla si a uložila okřídleného koně u svých nohou. Gdema se unadil vpřed a zahýbal jakýmsi koly a holemi. Cośi nepřijemně a silně zakvílelo, potom zařínalo, a stěny tunelu sebou trhly a unikly dozadu. Stěny unikaly stále rychleji, až na nakonec svítící koule nad hlavou blily do jediného světelného pásu a teplý vzduch tunelu se stal ztuhlým větrem, strhávajícím kapuci z její hlavy.

Vůz zastavil. Následující svého průvodce, vyšla Semli po bazaltových stupních do velikého sálu a z něho do dalšího, ještě většího, vytvořeného v masě kamenné pravěkými vodami nebo, stála se dal zářivější, gdey; jeho tmě, která nikdy nepoznala slunce, rozhánelo pouze chladné, z jakéhoni důvodu hrůzu navozující, světlo koulí. V zaměřovaných výklencích, rozhánejíce těžký vzduch, se otáčely a otáčely veliká lopatky. Obrovský uzavřený proutor naplňovalo hučení a skřípot, rozléhaly se tu silné hlasy Zemníků, skřípala a vibrovala jakási kola-

sa a všechny tyto zvuky se mnohonásobnou ozvěnou odrážely od kamenných stěn. Krátká a široká těla gdemů, kteří se zde nacházeli, zakrýval oděv, připomínající oděvy Vladců hvězd (kalhoty, měkká obuv, bunda s kapucí); jasnou několik žen, které zde byly, ponížených trpaslic s chvatnými pohyby, chodilo nahých. Mezi muži bylo mnoho vojáků, na jejichž opascích visely zbrane, napohled podobné strašlivým světlemotům Vladců hvězd; ale dokonce i Semli pochopila, že nejsou skutečné, ale pouze kovové odlitky, napodobující jejich tvar. Všechno takhle viděla, aniž by se snížila k tomu, aby otáčela hlavou napravo nebo nalevo. Když uviděla před sebou několik Zemníků s železnými obručemi na hlavách, její průvodce zastavil, sklonil se do nízké poklony a slavnostně pronesl:

"Vysocí Panovníci Gdemů?"

Bylo jich sedm a na jejich šedých hrbolatých tvářích, hledících na Semli zdola nahoru, byla vepsána taková vznešenost, že sotva zadržela dech.

"Přišla jsem k vám, Panovníci Králevství noci, protože hledám ztracený rodinný klenot," řekla bez stínu úsměvu. "Hledám poklad Lainea, 'Oko moře'."

Její hlas se s obtížemi probíjel hlukem, vládnoucím v ohromném podzemním sále.

"Již o tom víme od našich posílů, vznešená Semli." Tentokrát chtěla rozoznát, kdo právě hovoří - byl ještě menší než ostatní, byl jí sotva po bradě, a jeho obličej, na rozdíl od ostatních bílý, vypadal ohrožený apatně. "To, co hledáš, u nás není."

"Říkáš ale, že u vás kdysi dávno byl."

"Mnoho se toho povídá nahore, kde mžourá slunce."

"A slova odnášejí větry tam, kam větry vanou. Napsám se, jak se u nás náhrdelník ztratil a jak se k vám vrátil. Všechno to bylo dávno, staré viny jsou zapomenuty. Já ho chci pouze objevit, víc nepotřebuji. U vás není, ale, možná, víte, kde je nyní?"

"Tady není."

"To znamená, že je na jiném místě?"

"Je tam, kam se nedostaneš. Nikdy - pokud ti nebudeme chtít pomoci."

"Tak mi pomozte. Prosím vás o to jako váš host."

"Říká se: 'Angjové berou, filové dávají; gdemové dávají i berou.' Pokud splníme tvoji prosbu, co nám dáš na oplátku?"

"Svoji věčnost, Panovníci Noci."

Vysoká, šedíci, stála mezi nimi a usmívala se. Hledeli na ni a v jejich pohledech bylo smutné ohromení, mimovolná záviast a jakýsi strach.

"Ženo angja, ty nas prosíš o velikou milost. Ty dokonce nechápeš, jak je velika. Náležíš k národu, který nechce pochopit, který umí pouze létat ve větru na létajících zvířatech, pěstovat úrodu, bít se meči a nadávat. Ale kdo pro vás vyrábí meče z lesklé oceli? My, gdemové! Vaši panovníci chodí k nám a k našim soukmenovcům, kupují meče a odcházejí, na nic se nedávající, nic nechápající. Ale teď jsi k nám přišla ty, tak se dívej okolo sebe a svým zrakem uvidíš některé z obrovského množství divů: ohně, které nikdy nevyhasnou, vůz, který jezdí sám, stroje, které šijí šaty, připravují jídlo, čistí vzduch a věčně nám slouží při každé práci. Vez, ty divy přesahují tvé chápání. A vez také: ti, které vy, angjové, nazýváte Vládci hvězd, jsou naši přátelé! Spolu s nimi jsme přišli do Challanu, do Neochanu, do Uhul-Orrenu, do všech vašich zámků a pomáhali jim s nimi hovořit. Vy, hradi angjové, platíte dan Vládci hvězd, ale my jsme s nimi rovnocenní - jsme přátelé. My pomáháme jim a oni nám. Jak mnoho pro nás bude znamenat tvoje vědomost?"

"Ty si odpovez na tuto otázku, ne já. Já jsem svoji otázku položila. A nyní na ni očekávám odpověď, Panovníku."

Semlička se začala, tu nahlas, tu tiše, radit. Pohlédnou na ni - a odvrátí pohled, zamumlají - a zamknou. Okolo nich začal růst zástup, pomalu, tiše, až nakonec Semli obklopilo moře hlav a rozčuchanými vlasy a, pokud nepočítáme nevelké prostranství okolo ní, podlahu už v ohromném hučícím sále nebylo vidět. Její okřídlený kůň potlačoval podráždění a strach velice dlouho a nyní sebou chvílemi škubal; široce otevřené oči pobledly, tak jak tomu je u okřídlených koní, když mají letet v noci. Začala hladit jeho teplou huňatou hlavu, hovořice šeptem:

"Uklíni se, můj statečný, můj šikovný, panovníku větru ..."

"Angjo, dopravíme tě tam, kde se nalézá poklad." Díval se na ni obrátivší se bílolicí gdemu s železnou obručí na hlavě. "Více od nás nechtej. Ty musíš s nimi odletět a samu uplatnit své právo na náhradník tam, kde je nyní, a tam, kde ho chrání. Létající zvíře s tebou letet nemůže. Musí se tu nechat."

"Jak daleká je cesta, Panovníku?"

Gdemovy rty se začaly stále více rozšiřovat.

"Velice daleká, urozená. Ale bude trvat pouze jedinou dlouhou noc."

"Děkuji vám za vaši velikou laskavost. Bude po tu noc dobře pečováno o mého okřídleného koně? Nesmí se mu nic stát."

"Bude spát do tvého návratu. Na větším zvířeti, než je toto, polétíš, než ho opět uvidíš! Proč se neptáš, kam tě dopravíme?"

"Nemohli bychom tam odejstovat rychleji? Nechci nadlouho opustit svůj dům."

"Mohli."

I ea na ni upřeno hledel zdola nahoru, ale jeho šedivé rty se opět široce roztáhly.

Co se dělo v následujících několika hodinách, by Semli vyprávět nemohla - všechno bylo tak rychlé, zmatené, nepochopitelné. Držela hlavu okřídleného a jeden ze Zemníků zabodával dlouhou jehlu do jeho zlatavého pruhovaného bedra. Semli jen tak-tak nevykřikla, ale zvíře sebou pauze trhlo, dobromyslně zariálo a usnulo. Několik gémů ho zvedlo a odneslo - zřetelně jenom s obtížemi překonávají svůj strach. Potom uviděla, jak se jehla zabodává do její ruky - možná proto, pomyslela si, aby vyzkoušeli její odvahu, protože spát vůbec nechtěla, i když o tom nebyla zcela přesvědčená. Čas od času se muselo nasednout do vozu, který se pohyboval po dvou kovových pásech, a projížděl přes železné dveře a skrz klenuté podzemní sály, celé stovky; jednou vůz projížděl přes podzemí, jebož bránice mizely po obou stranách v temnotě a tu tmou vyplňovali okřídlení koně, obrovská stáda okřídlených koní. Slyšela jejich chrčivé vrkání a ve světle ohňů vozu je uviděla; když se lépe rozhlédla, ukázalo se, že křídla všech zvířat poďezali a všechna jsou slepá. Zavřela oči, aby neviděla. Potom byly nové tunely a nové podzemní sály, nová šedá beztvará těla, surové obličejy a naduté hlasy a v tom ji vyvezli na čerstvý vzduch. Byla noc; Semli radostně, s pocitem ulehčení, zvedla zrak ke hvězdám a jedinému výslénu měsíci; na západě mezi tím vycházela malická Uholiki. Ale jako obvykle byli okolo gémové a vyzvali Semli ke vstupu buď do jeskyne nebo do vozu, který ještě neviděla - co to bylo, to stejně nepochopila. Bylo tam velice tesno, otočit se bylo možné jenom velice těžko, blikaly nespočetné ohníčky a po ohromných zasmušilých podzemních sálech a hvězdeněs, ale tmavém nočním nebi, tu bylo velice jasno. Zabodli do ní opět jehlu a řekli, že je nutno ležet v křesle, které mělo sklopené operadlo, a řekli, že jí k němu přivazí hlavu, ruce i nohy.

"Nechci," odpověděla tvrdě.

Ale čtyři gémové, kteří ji doprovázeli, se přivázat nechali, podvolila se tedy i ona. Potom ti, kteří je přivázali, odešli. Così začalo a nastalo ticho; neviditelná deska podivné síly lehla Semli na prsa. Potom tíže zmizela, zmizely zvuky, zmizelo všechno.

~~~~~

"Umřela jsem?" zeptala se Semli.

"Ó ne, Panovnice," uslyšela odpověď a hlas, který pronesl tato slova, se jí nelíbil.

Otevřela oči, uviděla nad sebou bledou tvář, roztažené tlusté rty, oči jako dva kamínky. Ukázalo se, že je osvobozena od uzlů a, zjistiťe to, vyskočila Semli ze svého místa. Byla beztlíčná, netělesná - uzlíček strachu nesený vnitřem.

"Neublížimo ti," řekl panurý hlas (nebo hlasy?). "Dovol nám se tě jenom dotknout, Panovnice. Dovol nám dotknout se tvých vlasů ..."

Okrouhlý vůz, ve kterém se nacházeli, se lehce chvil. Za jeho jediným oknem byla noc bez hvězd - mrak, nebo nic? Jednu dlouhou noc, jí řekli. Velice dlouhou. Seděla, nehýbala se, a jejich šedé těžké ruce se dotýkaly jejích vlasů. Potom se začali dotýkat jejích dlaní, chodidel, loktů a náhle se někdo z nich dotkl její šíje; tehdy se pohnula, stisknula rty, a oni couvli.

"Vždyť tě to nebolelo, Panovnice," řekli.

Přikývla.

Potom ji uctivě poprosili opět si lehnout do křesla a ono samo upoutalo její ruce a nohy; a, kdyby netratila vědomí, ulekla by se, uvidíce, jak do okna udeřilo zlaté světlo.

~~~~~

"Nu," řekl Hekannon, "nyní alespoň víme, kdo ona je."

"Teď ještě vědět, co chce," zabručel správce. "Tady pokud máme věřit těm domorodcům, potřebuje něco, co se nachází tady u nás v museu."

"Neříkej jim, prosím tě, domorodci," řekl vyčítavě Hekannon; jako 'rofořista', tedy etnolog, studující Rozumné formy života, bojoval proti používání takových slov. "Ano, nejsou to krasavci, ale jsou to Spejanci, mají Statut 9 ... ale chtěl bych vědět, proč Komise rozhodla rozvíjet zrovna je? Aniž by přitom dokonce navázala kontakt se všemi HFŽ na planetě. Mohl bych se vsadit, že výzkumný oddíl byl z Centauru - centaurijscí vždy upřednostňují ty, kteří v noci nespi a žijí pod zemí. Já bych, pravděpodobně, podpořil Druh 11 - ten, ke kterému náleží ona."

"Zdá se, že se jí domorodci bojí."

"A ty ne?"

Keto opět pohlédl na vysokou ženu, začervenal se po uši a namítne se pramáli.

"Ano, trochu. Za osmnáct let, co tady žiju, na Nové Jižní Georgii, jsem

nikdy neviděl tak krásný jinoplanetární typ. A vůbec nikdy jsem nepotkal tak krásnou ženu. Je jako bohyně."

Keto, správce musea, se vyznačoval nesmělostí a slova, podobná předchozím, byla v jeho ústech neobvyklá, proto se červen, rozlévající se nejprve na tváři, nyní dostala až k samému temeni lysé hlavy. Ale Mokannon zamyšleně kývnul - souhlasil s ním.

"Jaká škoda, že si s ní nemůžeme promluvit bez těch domo... gémdů," opět promluvil Keto. "Ale tady nic nemůžeme."

Mokannon přišel k návštěvnici, ona k němu obrátila svoji krásnou tvář a on, kleknouce si před ní na jedno koleno, přivřel oči a hluboko-hluboko se jí poklenil. Nazýval to svým ,celogalaktickým pukrlem pro všechny podoby života' a nesčítal ho bez grácie. Když se zvedl, kráska se usmála a něco pronesla.

"Ona řekla: pozdrav tobě, Vládcе hvězd," zabublal v galaktické jeden z jejích průvodců-špuntů.

"Buď pozdravena, urozené angjo," odpověděl Mokannon. "Čím můžeme my, v muzeu, pomoci urozené?"

Domoova stříbrné zvonečky, rozhoupané větrem, zvonily v hukotu hlasů podzemních obyvatel.

"Ona řekla: prosím, dej jí náhrdelník, který ztratili její předkové kdysi-kdysi."

"Jaký náhrdelník?" zeptal se udiveně Mokannon.

A ona, pochopice na co se ptá, ukázala na exponát ve sklenené skřínce přímo před nimi, přímo uprostřed sálu. Věcička byla velkolepá: řetěz ze zlata, masivní, ale velice jemná práce, a v něm velký, tak modrý, že vypadal jako rozžhavený, safír. Obočí Mokannona stouplo nahoru a Keto za jeho zády zašeptal:

"Má vynikající vkus. Ten náhrdelník se k nám dostal ze systému Fomalhautu. Znají ho všichni, kteří něco vědí o klenotech."

Krasavice se usmála na oba dva a, dívající se na ně přes hlavy gémdů, opět promluvila:

"Ona řekla: ó dva vládce, Starý a Mladý Obyvatel Domu Pokladů, tento poklad patří jí. Kdysi-kdysi. Děkuji."

"Jak se k nám ten náhrdelník dostal, Keto?"

"Okamžik, podívám se do katalogu - je tam poznámka. Ano, tady. Dostal se sem od těch domorodců nebo trpaslíků ... no těch gémdů. Jsou posedlí vášní obchodovat - tak je to tady napsané; proto jsme jim dali možnost zaplatit za KA-4, koráb, kterým sem přiletěli. Náhrdelník - to je část toho, čím zaplatili."

Je to jejich výrok." "

"Dam hlavu na to, že o té doby, kdy jejich rozvoj, s naší pomocí, dosáhl průmyslové úrovně, takové už neceľují."

"Ale oni, jaksi, přisouštějí, že je to její majetek a ne jejich nebo náš. Je to, jak to vysedá, pro ně důležité, jinak by na to, Mokannon, neztraceli tolik času. Vězt objektivního času je ke skoku k Fomalnautu nebo naopak započítat, myslím, velice mnoho!"

"Několik let, nejméně," potvrdil Mokannon. Pro něho, specialistu na KFŽ, nebyly skoky od hvězd ke hvězd zvláštností. "Trochu daleko. Krátce řečeno, žádné, alespon trochu zůvodněné, dohady o té historce nebudu vyslovovat - ani 'Kapesní klíč', ani 'Průvodce' nedávají dostatečné údaje. Ty dva druhy KFŽ nikdy, podle všeho, seriózně nezkoumal. Možná, že špunti jí jednoduše prokazují svoji úctu. Nebo se bojí, aby kvůli tomu čertovskému safíru nevznikla válka. A možná, že se pokládají za nižší rasu a její přání jsou jim rozkazem. Nebo, navzdory tomu, co si myslíme, je ve skutečnosti jejich soukmenovkyne a oni jí používají jako záminku. Kdo ví? Můžeš jí, Keto, dát ten kousek?"

"Samozřejmě. Právě jsou všechny exponáty tohoto druhu zapůjčeny museu k dočasnému používání a nejsou naším majetkem, protože nám, čas od času, přicházejí takovéto požadavky. Málokdy odmítneme. Mír je naše vše - dokud nezačala Válka ..."

"Tak ti radím - dej."

Keto se usmál.

"Každý by to považoval za čest," řekl.

Klíčem správce oáemkl vitrínu, vyndal těžký zlatý řetěz; potom nepatrně zaváhal a podal jej Mokannonovi.

"Kdejší jí ho dej ty."

Tak spočinul modrý drahokam poprvé a pouze na okamžik na dlani Mokannonu.

Ale přemýšlet o nem Mokannon nezačal; s tout:hrstí modrého ohně a zlata se otočil ke krasavci z daleké planety. Nenatáhla ruce, aby si ho vzala, ale sklonila hlavu a on, sotva se dotkneuce jejích vlasů, položil náhrdelník na její šíji. Tam, na temnězlaté šíji, nyní ležel jako zápalná šňůra. Tvář Seali, když oátrhla pohled od kamene, vyjadřovala takovou hrast a veck, že Mokannon ztratil ear řeči a nevelký správce rychle zamumlal:

"Jsem rádi, jsem velice rádi."

Úklonou hlavy ve zlaté vlasů se žena rozloučila s Mokannonem. Potom, otáčíc se, kývla svou přizemní ochraně (před čím jí ochraňovali a proč?), za-

hulila se do mořského obneseného pláště, vyšla ke dveřím - a zmizela v nich. He-to a okamžikem, nehybně stojíce, se za ní dívali.

"Hekey ..." začal Mokannon a zmlkl.

"And?" zeptal se lehce ochraptělým hlasem Koto, aniž počkal na pokračování.

"Hekey mám takový pocit, jakobych ... když se setkávám s obyvateli těch světů, o kterých tak málo vím ... mám pocit ... jakobych se dostal do nějaké legendy nebo do tragického mytu, který nechápu ..."

"And," řekl, odkašlávaje si, správce. "Zajímavé ... zajímavé, jak se asi jmenuje?"

~~~~~

Semli Překrásná, Semli Zlatovlasá, Semli Drahocenného Náhradníku. Gásmové se sklonili před její vůlí a sklonili se sami Vladci hvězd v tom neobyčejném místě, kam ji doprovodili Zemníci, ve noute v zemi noci. Poklonili se jí a s radostí jí dali poklad, ležící uprostřed jejich vlastních.

Ale ještě se jí nepodařilo setřást tíži toho podzemí, kde kamenné balvany visí nad hlavou, kde nelze poznat, kdo hovoří a co dělají, kde se rozléhají hluché hlasy a šesé ruce se natahují ... Dost o tom. Zaplatila za náhradník; dobře tedy. Cena je zaplacená, co bylo, to bylo.

Tam, dole, vylezl z nějaké schránky její okřídlený kůň, jeho oči byly potaženy doslova bílou a srst byla plná ledových krystalků, a potom, když vyšli z podzemí gásmů na světlo, nechtěl nejprve vůbec vzlétnout. Ale nyní to vypadalo, že k sobě přišel a rychle se nesl jasnou oblohou k Challanu, a pomáhal mu, vanouce do zad, klidný jižní vítr.

"Rychleji, rychleji," pobízela ho Semli, začínající se smát stále více podle toho, jak vítr rozbíjel mrak naplňující její duši. "Chci vidět Durchala, rychle-rychle ..."

A, rychle letíce, dorazili k večeru druhého dne cesty do Challanu. Okřídlený vzlétl nahoru, mineuce tisíc schodů Challanu a Most-nad-Bezednou, pod kterým les padal skoro tisíc stop dolů, a nyní jí podzemní gásmové připadali jenom jako divoký sen. Ve slatém světle večera Semli sesedla na Návoří Návátov se sedla a vystoupila poslední schody, mezi kamennými sochami hradinů a dvěma vrátilými, kteří, neuvěřejíce pohledem na toho, zářivého a překrásného, co leželo na její hrudi, se před ní sklonili.

V Přesalí zastavila okolojdoucí dívku, velice hezkou, z blízkých, soudíce podle podoby, příbuzných Durchala, třebaže vzpomenout si, kdo to je, se Semli nepodařilo.

"Znáš mě, děvče? Jsem Semli, žena Durchala. Buď tak milá, jdi k urozené Durosse a řekni jí, že jsem se vrátila."

Bála se setkat s Durchalem sama, potřebovala ochranu Durossy.

Dívka se na Semli dívala široce otevřenými očima a výraz tváře zůstal velice zajímavý. Sotva ze sebe dostala: "Ano, paní," a úprkem utíkala k Věži.

Semli stála a čekala pod opadávajícími, zláčenými stenami. Nikdo se neobjevil; cožpak není čas stolování? Ticho se stávalo tiživým. Durossa nepřišla a Semli udelala krok ke schodišti, které vedlo k Věži. Ale po kamenných stupních jí naproti, s pláčem k ní natahující ruce, spěchala jakási neznámá stařena.

"Ó, Semli, Semli!"

Kdo je ta šedivá žena? Semli ucouvla.

"Kdo jste paní?"

"Jsem Durossa, Semli."

Semli se nepohnula a nepronесla ani slovo, zatímco ji Durossa objímala a plakala a ptala se: je pravda, že celé ty dlouhé roky ji nepouštěli a drželi pod svými kouzly gdemové nebo to s ní udelali fiiové? Potom, když přestala plakat, odstoupila Durossa dozadu.

"Jsi stejně mladá, Semli. Taková, jako jsi byla ten den, kdy jsi odešla. Máš na krku náhrdelník ..."

"Přinesla jsem svůj dar mému muži Durchalovi. Kde je?"

"Durchal zemřel."

Semli ztuhla.

"Tvůj muž a můj bratr Durchal, Panovník Challanu, zahynul v boji před sedmi lety. Devět let jsi tu nebyla. Vládci hvězd se víc neobjevili. Začaly války s panovníky na východě a s angji Loggu a Chul-Orrenu. Durchal bojoval, ale zabil ho nějaký bezvýznamný olgo, protože malo pancíře chránilo jeho tělo a vůbec žádný - jeho duši. Leží, pochovaný, v polích nad Orrenským bažinami."

Semli se otočila.

"Pokud je tomu tak, půjdu k němu," řekla, kladouce ruku na zlatý řetěz, zatežující její krk. "Tam mu dám svůj dar."

"Počkej, Semli! Dcera Durchalova, tvoje dcera - tedy je, Chalára Překrasná, pohléni!"

Byla to ta samá dívka, kterou potkala s kterou posílala za Durossou, dívka

v samém rozkvětu mládí krásy a oči měla stejné jako Durchal - modré. Stála vesle Durossey a, široce otevírajíce oči, se dívala na ženu, Semli, svoji matku a vrstevnici. I vzrůst byl stejný i zlaté vlasy i krása - Semli byla pouze trochu vyšší a na hrudi jí zářil modrý kámen.

"Vezmete si ho, vezmete. Pro Durchala a pro Chalare jsem ho přinesla z daleké krajiny noci!"

Vykřikujíc to, strhla ze sebe Semli těžký řetěz a náhrádek, upadnouce na kameny, zazvonil studeným a čistým zvukem.

"Vezmi si ho, Chalare!"

S hlasitým pláčem utíkala Semli pryč z Challanu, přes most dolů, z jednoho aleubého a širokého stupně na druhý a uháněla jako divoké zvíře, zachraňující se před ohněm, do lesa na svahu hory a zmizela.

~~~~~

~~~~~

*

Ursula K. LeGUINOVÁ

"Veškerá literatura je metafora. Science fiction je metafora. Od starších typů prózy ji odlišuje to, že využívá nových metafor, těžících z určitých významných dominant současnosti - vědy, všech věd, techniky, relativistického i historického pohledu na vývoj světa. Jednou z takových metafor jsou i vesmírné cesty, jinou alternativní společnost, alternativní biologie, a další zase budoucnost. Budoucnost, to je v literatuře metafora."

Takto slova nenapsal nikdo jiný než Ursula Kroeber LeGuinová, osobnost v nové vlně snad nejvýraznější. Narodila se v roce 1929 v kalifornském univerzitním středisku Berkeley v rodině antropologa Alfreda L. Kroebera. Na Columbijské univerzitě vystudovala italskou a francouzskou renesanční literaturu. Full-brightovské stipendium jí umožnilo dlouhodobý pobyt v Paříži, kde se poznala se svým manželem, dnes profesorem francouzské historie na Portland State College v Oregonu. V Portlandu také dnes se svými třemi dětmi oba žijí.

Po několika nikterak výrazných knížkách ze šedesátých let (*Kocannon's World - Kocannonův svět*, 1966; *Planet of Exile - Planeta vyhnanství*, 1966; *City of Illusions - Město přeludů*, 1967) zaujala první část její *Earthsea Trilogy* (*Zeměmořská trilogie*, 1968-71), rozsáhlého fantastického příběhu, určeného sice dětem, avšak přijímaného i dospělými čtenáři. Šíří záberu i čistotou výrazu, imaginativností a verbální propracovaností je *Zeměmořská trilogie* přirovnávána k fantastickým příběhům J.K. Tolkienu a Ursula K. LeGuinová za ni dostala v roce 1973 významnou Americkou národní literární cenu v oblasti literatury pro děti.

Vzápětí po prvním dílu trilogie vyšel román *The Left Hand of Darkness* (*Po levici temnot*, 1969), kniha, o níž se tvrdí, že víc než která jiná vyvolala zájem veřejnosti i literární kritiky o science fiction. Příběh, odehrávající se v blíže neurčené budoucnosti na planetě Gethen kdeśi daleko ve vesmíru, kde v neobyčejné společnosti žijí tvorové s jediným, avšak proměnným pohlavím, je pro autorku platformou, na níž řeší problematiku pozemskou i současnou zároveň, včetně rozboru toho, do jaké míry polarita pohlaví zasahuje do vývoje lidské civilizace i kultury. Není to autoritativní teoretizování, spíše hledání možností. "Nepředvídám ani nic nepředsisují," píše LeGuinová sama v předmluvě. "Jen popisuji určité aspekty psychologické reality romanopiseckým způsobem."

román získal vysoká ocenění i uvnitř žánru: v roce 1970 mu byly uděleny

ceny Hugo i Nebula. O pět let později (mezitím vyšly knížky The Luths of Heaven - Nebeský stroj, 1971, a The Word for World is Forest - Světu říkájí prales, 1972) tento úspěch Ursula K. LeGuinová zopakovala: jako první na světě získala obě ceny v jediném roce a za jedinou knížku podruhé. Tentokrát to byl román The Dispossessed (Ti, kteří jsou pro), vydaný poprvé v roce 1974, řešící problémy koexistence dvou sousedících planet s rozdílnými společenskými systémy. Povídková tvorba Ursuly K. LeGuinové příliš rozsáhlá není.

Vydává Kroužek přátel vědeckofantastického žánru a záhad při CZO SSM.

Vyšlo jako příloha informačního občasníku CZO SSM k.p. TOS Hostivař.

Sestavili M.Nejedlý, M.Martinková. Uzávěrka čísla 29.12.1984.

Nezrozdějně. Určeno pro vnitřní potřebu.